

Nr. 10. Oktober 2000

Hørings svar om forsøgsordning vedr. afsoning af seksualforbrydelser

Hørings svar om personundersøgelser

Henvendelse til Justitsministeriet om besøg til isolerede varetægtsarrestanter

Henvendelse til Justitsministeriet om domstolsprøvelse af enerumsanbringelse - Straffuldbrydelsesloven

Konfliktråd - Midtvejsrapport

97. Ytringsfrihed - Racisme - Anklageskrift - Menneskerettigheder - Aktindsigt - Rettergangsfejl

98. Norsk højesteretsdom - Agentprovokatør - Narkotika - Rettergangsfejl

99. Varetægtsfængsling - Isolation - Begrundelser

100. Varetægtsfængsling - Isolation - Narkotika

101. Varetægtsfængsling - Isolation

102. Anklageskrift - Sædelighedsforbrydelser - Anden kønslig omgængelse - Beviser

Asylsøgere og øde øer – Sagsbehandlingstid

Kursus i Retsmedicin

Politirapporter - Politiet hjælper også dig

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051
1007 København K
Telefon 3311 7522
Telefax 3332 4775

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1090**

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

IT og adgang til domme

For 10-15 år siden var vi en række advokater samlet for at få demonstreret det daværende elektroniske søgesystem til landets love. Det var således, at man via et telefonmodem kom ind i databasen og til gengæld skulle betale for den tid, man var inde i systemet. Der var imidlertid knas med at komme ind i systemet, og manden, der demonstrerede, havde vanskeligt ved at søge rundt i systemet. Han kunne ikke på forespørgsel umiddelbart slå op og finde voldsbestemmelserne i straffeloven.

Vi klemte alle sammen tegnebogen tættere til vor krop, og rent faktisk har jeg ikke benyttet det pågældende system, før det blev til gratis Retsinformation på Internettet.

Samme diskussion har vi i dag med hensyn til en domsdatabase. Det bliver ikke hurtigt at søge i, med mindre der indlægges nogle virkelig gode søgesystemer.

Justitsministeren (og måske særligt finansministeren, der blander sig i alt) har den opfattelse, at det at gøre retsafgørelser tilgængelige for offentligheden, er virksomhedsudøvelse, ikke myndighedsudøvelse. Så der skal betales for det, jfr. svar på spm. S 52 i Folketinget den 11/11 1999. Helst skal der naturligvis klemmes mest muligt ud af advokaterne, selv om det ikke blev sagt udtrykkeligt i svaret.

I nærværende hæfte er der to højesteretsafgørelser, den norske er hentet gratis via Internettet. Den danske fra nogen, der kendte nogen. Sådan vil det nok i Danmark være i meget lang tid fremover, indtil domstolene finder ud af, at udbredelse af kendskab til tidligere retsafgørelser er en del af myndighedsudøvelsen.

Høringsvar om forsøgsordning vedr. afsoning af seksualforbrydelser

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Klareboderne 1
1115 Kbh. K

29. maj 2000
ER/bn

Vedr.: J.nr. 4. k. 97-032-153.

Foreningen er blevet bedt om at udtale sig om forsøgsordningen vedr. afsoning af seksualforbrydelser.

På grund af den korte høringsfrist har det kun været muligt at bygge på erfaringer fra en meget begrænset kreds af advokater, da Kriminalforsorgen ikke selv har kunnet bidrage med navne på forsvarere, hvis klienter er blevet tilbudt den pgl. forsøgsordning.

En af advokaterne har fremhævet, at det kan være uhensigtsmæssigt, at spørgsmålet om deltagelse i forsøgsordningen rejses af politiet allerede ved efterforskningens start. Den pgl. advokat finder det rigtigst, at det i første omgang er forsvareren, der drøfter muligheden med klienten.

En anden advokat har bidraget med 4 eksempler:

"Den første vedrørte en 58-årig mand, som erkendte, at han var pædofil, og jeg havde i den forbindelse mulighed for at vejlede ham om forsøgsordningen, som han i øvrigt var meget positiv overfor. Han medvirkede derefter til de forskellige undersøgelser, og resultatet blev da også en behandlingsdom i stedet for frihedsstraf.

Sag nr. 2 vedrørte en mand midt i 60'erne, som benægtede alt, herunder at han skulle have et problem. Det var derfor formålsløst at orientere ham om ordningen, da det var åbenbart, at han på ingen måde ønskede at medvirke til nogen som helst undersøgelser.

Den pågældende blev ved byretten idømt en ubetinget straf af 4 måneders fængsel, som ved landsretten blev gjort betinget under hensyntagen til den pågældendes alder.

I sag nr. 3 drejede det sig om en mand sidst i 20'erne, som ligeledes benægtede alt, og ej heller på nogen måde ønskede at høre tale om den pågældende forsøgsordning.

Han blev såvel ved byret som landsret idømt en længerevarende ubetinget fængselsstraf, og jeg har ikke noget kendskab til, om han efterfølgende har ønsket at deltage i anden del af forsøgsordningen med den såkaldte visitationsordning i Anstalten ved Herstedvester.

4. sag var en mand først i 30'erne, hvor det ved byretten blev aftalt, at skyldsspørgsmålet først skulle afklares, og efter at den pågældende var kendt skyldig, deltog han efterfølgende i de forskellige undersøgelser, men var stærkt negativ, da han følte sig dømt med urette, og således ikke blev indstillet til behandling, og fik således både ved byret som landsret en længerevarende frihedsstraf.

Han er endnu ikke indkaldt til afsoning, og hvorvidt han vil deltage i visitationsordningen i Anstalten ved Herstedvester er jeg således ikke klar over.

Mine sager er således en blandet landhandel, som det umiddelbart er svært at udlede noget af, men det er min fornemmelse, at da de tiltalte generelt nægter, vil de i konsekvens heraf heller ikke deltage i de forskellige undersøgelser, da de formentlig (og måske med rette) har den opfattelse, at det vil give udtryk for skyld.

Det er dog min opfattelse, at ordningen bør gøres permanent, men det centrale i ordningen vil formentlig være den anden del, nemlig den efterfølgende visitationsordning i Anstalten ved Herstedvester.

Samtidig mener jeg, at det er et utroligt væsentligt element, at man har mulighed for at holde de pågældende dømte, der falder under ordningen, væk fra de sædvanlige fængsler, så de har mulighed for at undgå den jagt fra medindsatte, der traditionelt sker overfor personer, som er dømt i sædelighedssager."

Foreningen henviser i den forbindelse til Nordskov-udvalgets Betænkning om placering af indsatte, side 45, hvorefter det er almindelig kendt, at visse af de indsatte, der er dømt for seksualforbrydelser, navnlig mod børn, bliver terroriseret og forfulgt i en sådan grad, at de føler sig tvunget til at lade sig overføre til et andet fængsel med henblik på enerumsanbringelse eller arresthus for at kunne være i fred.

Det er ligeledes almindeligt forekommende, at det er vanskeligt for de indsatte at være anonyme, idet de ofte fra medindsatte bliver stillet over for et krav om at forevise en domsudskrift, hvis de medindsatte har mistanke om, at den pgl. er dømt for seksualforbrydelser.

Det påpegede om, at det kan være vanskeligt at få den sigtede/tiltalte til at tilkendegive positiv indstilling til alternativ afsoning, hvis han nægter sig skyldig, kunne måske i videre omfang løses ved at benytte bestemmelsen i RPL § 928 a, stk. 1 in fine om forlods afgørelse af skyldspørgsmålet. Men ellers samler forsøgsordningen jo op herpå, derved at tilsagn om at lade sig behandle også kan gives under visitationen i Herstedvester.

En tredje advokat oplyser at have haft en enkelt sag, der blev fremmet som tilståelsessag. Gerningsperioden var fra sommeren 1997 til efteråret 1998. Advokaten bemærker:

"Anklageren og jeg var enige om, at sagen var egnet til forsøgsordningen, og der blev udarbejdet 808-undersøgelse og speciallægeerklæring, der konkluderede, at sigtede var egnet til at indgå i forsøgsordningen. Ifølge visitationsudtalelsen blev det foreslået, at det indledende institutionsophold fandt sted på det beskyttede pensionat, hvor sigtede allerede opholdt sig, og hvorfra han kunne passe sit arbejde. I overensstemmelse med denne indstilling blev min klient idømt 30 dages fængsel betinget, blandt andet af, at han underkastede sig den foreslåede psykiatriske sexologiske behandling.

Sagen startede i efteråret 1998, og dom blev afsagt den 10. december 1999. Min eneste bemærkning til ordningen vedrørende denne sag er, at systemet fungerede, men meget langsomt."

Samme advokat tilføjer at have overtaget en sag i anken, hvor der var afsagt dom i byretten februar d.å., hvor spørgsmålet om forsøgsordningen overhovedet ikke var på tale. Domfældte fik 5 måneders fængsel og ankede til landsretten. Advokaten bemærker:

"Under anken har jeg anmodet om, at der udarbejdes dels personundersøgelse, dels speciallægeerklæring med henblik på, at sagen kan henføres under forsøgsordningen. Statsadvokaten har erklæret sig enig i denne fremgangsmåde, men visitationsudvalget har endnu ikke taget stilling til sagen. Sagen er berammet til domsforhandling i september 2000."

En fjerde advokat bemærker: "Ingen af de tiltalte i de sager, jeg har haft efter forsøgsordningen påbegyndtes, har erkendt sig skyldige. De har derfor, ingen af dem - i forbindelse med at jeg har redegjort for ordningen - villet medvirke ud fra synspunktet om, at der heri lå en erkendelse af, at man havde et problem i den nævnte relation.

Jeg er ej heller bekendt med, om nogle af disse, efter at de er dømt, er indgået i et behandlingsforløb under afsoningen."

Den første af de ovenfor nævnte advokater har rejst spørgsmålet om målgruppen for ordningen og giver en mulig forklaring på, at enkelte af de tiltalte afviser at deltage i projektet. Advokaten bemærker:

"Såfremt det antages, at en sædvanlig efterforskningstid og tid frem til domfældelse udgør ca. 4-5 måneder, skal man dertil lægge de ca. 6 måneder, der indledningsvist går, hvor den domfældte skal opholde sig i egnet institution, herunder Herstedvester, før der kan blive tale om at lempe vilkårene for den betingede dom, med ambulante behandling eller tilsvarende.

Den tiltalte skal altså gøre sig klart, at han vil være tidligere ude af afsoning og med et mildere tilsyn, hvis han alene kan imødesee en dom på op til 1 års fængsel, idet prøveløsladelse vil medføre at domfældte er på gaden efter 9 måneder.

Kun ved længerevarende domme kan det således "betale sig" at tiltræde forsøgsordningen, og derved rammer man kun delvist målgruppen.

Hertil kommer, at løsladelse efter ordningen vil blive suppleret med et vilkår om fortsat ambulante behandling på sexologisk klinik eller tilsvarende steder, et vilkår der ikke stilles ved prøveløsladelse efter almindelig dom."

Generelt kan foreningen, som det også fremgår af de ovenstående bemærkninger, anbefale, at forsøgsordningen videreføres og på et tidspunkt gøres til en permanent ordning."

På foreningens vegne

Elsebeth Rasmussen

Høringssvar om personundersøgelser

Justitsministeriet
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Klareboderne 1
1115 Kbh. K

1. august 2005
ER/bn

Vedr.: J.nr. 5. k. 99-032-182. Personundersøgelser.

Indstillingen om udarbejdelse af personundersøgelser har været forelagt Landsforeningens bestyrelse.

I arbejdsgruppens indstilling side 6 foreslås det, at der etableres en uddannelse på mindst 8 timer. Under hensyn til de tilsyneladende meget forskellige forudsætninger personundersøgerne har, er det efter bestyrelsens opfattelse lige så vigtigt at få fastlagt, hvorledes personundersøgerne rekrutteres, som fastlagt, hvor lang tid uddannelsen skal vare. I nogle tilfælde er det muligt, at 8 timer er tilstrækkeligt, men i andre tilfælde er det bestyrelsens opfattelse, at 8 timer er for lidt, hvis man skal have en uddannelse, der sikrer nogenlunde ensartet sagsbehandling ved udarbejdelse af personundersøgelser.

Bestyrelsen har herudover enkelte kommentarer til den vedlagte vejledning til personundersøgere.

Efter bestyrelsens opfattelse vil det kun yderst sjældent være relevant at give myndigheder eller andre oplysning om, hvad den pågældende er sigtet for. I Rigsadvokatens Meddelelse anføres det kun, at dette kan være hensigtsmæssigt i "visse" tilfælde. De tilfælde, bestyrelsen kan erindre sig, hvor det har været relevant at give myndigheder eller arbejdsgiver oplysning om en sigtelse, er i de tilfælde, hvor især arbejdsgiveren har fået en - fejlagtig - opfattelse af, hvad den pågældende er sigtet for. Efter bestyrelsens opfattelse bør meddelelser til arbejdsgiver og myndigheder om sigtelsen kun med den undersøgte samtykke gives for at afdramatisere sagen.

Bestyrelsen henleder opmærksomheden på, at oplysninger om tidligere straffedomme, jfr. side 47 og 57, kan være i strid med Justitsministeriets cirkulære nr. 177 af 8/10 1952 om dokumentation af forakter og straffeattester m.v. i straffesager.

Særligt hvis disse domme er af ældre dato, og dokumentation heraf ikke har sin berettigelse i forbindelse med oplysning om eventuelle fælles- eller reststraffe, vil det være uhensigtsmæssigt, at Kriminalforsorgen oplyser forhold, som anklagemyndigheden ville være afskåret fra at dokumentere.

Landsforeningens bestyrelse skal derfor foreslå en generel anvisning gående ud på, at straffedomme, herunder tilsyn i forbindelse med betingede domme, der er ældre end 5 år, normalt ikke bør omtales, og slet ikke, hvis der ikke i den mellemliggende periode har været afsagt domme med betinget eller ubetinget frihedsstraf.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Henvendelse til Justitsministeriet om besøg til isolerede varetægtsarrestanter

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

14. september 2000
TR/HM
J.nr. 70442-32

Vedrørende bekendtgørelse nr. 577 af 22 juni 2000 om ændring af bekendtgørelse om ophold i varetægtsfængsel.

Ved ovennævnte bekendtgørelse har Justitsministeriet fastsat nogle ændringer af bekendtgørelsen om ophold i varetægtsfængsel som følge af lov nr. 428 af 31. maj 2000 om ændring af retsplejeloven og straffeloven (varetægtsfængsling i isolation m.v.). Landsforeningen har ikke været hørt forud for ændringsbekendtgørelsens vedtagelse.

Landsforeningen skal foreslå, at der fastsættes regler om minimumsrettigheder for besøg til varetægtsarrestanter, der er undergivet besøgskontrol.

Jeg henviser i den forbindelse til vedlagte kopier af meddelelser nr. 37/1991, 39/1991 og 59/1991 i Landsforeningen af Beskikkede Advokaters Meddelelsesblad.

Det er fortsat et stort praktisk problem, at besøg, der kontrolleres af politiet, ofte begrænses af ressourcemæssige grunde, og det er erfaringen blandt forsvarsadvokater, at en del sigtede oplever, at graden af samarbejdsvilje med hensyn til sagens opklaring har betydning for omfanget af besøg.

Det er vanskeligt at forestille sig, at der skulle være noget til hinder for f.eks. at indføre den ordening, der er beskrevet øverst på side 82 i meddelelse nr. 39/1991 som en generel minimumsordening.

Den argumentation, Justitsministeriet fremkom med i skrivelsen af 23. juli 1991, jf. meddelelse nr. 59/1991, må efter min opfattelse revurderes i lyset af den udvikling, der siden er sket, navnlig som følge af vedtagelsen af lov nr. 428 af 31. maj 2000 om ændring af retsplejeloven og straffeloven og lov nr. 432 af samme dato om fuldbyrdelse af straf m.v. Det svarer således ikke til et nutidigt syn på varetægtsfængslede rettigheder, at man accepterer, at der ikke er minimumsrettigheder vedrørende kontrollerede besøg.

Med venlig hilsen

Thomas Rørdam

Henvendelse til Justitsministeriet om domstolsprøvelse af enerumsanbringelse - Straff fuldbyrdelsesloven

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

19. september 2000

TR/HM

J.nr. 70442-32

Vedrørende lov nr. 428 af 31. maj 2000 om ændring af retsplejeloven og straffeloven og lov nr. 432 af samme dato om fuldbyrdelse af straf m.v.

I forbindelse med vedtagelsen af ovennævnte love er der ikke indført en adgang til domstolsprøvelse af den form for isolation, der består i enrumsanbringelse efter bestemmelse truffet af vedkommende anstalt eller Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Enrumsanbringelse er i praksis det samme som isolation, og der er derfor ikke tvivl om, at enrumsanbringelse kan medføre de samme skadevirkninger, som er påvist i forbindelse med isolation.

På den baggrund er det ikke rimeligt, at der ikke er indført en mulighed for domstolsprøvelse af dette begreb, og Landsforeningen skal derfor opfordre Justitsministeriet til at udarbejde et lovforslag herom.

Jeg vedlægger til orientering kopi af uddrag af Internetavisen Jyllands-Posten for den 15. august 2000.

Det bemærkes, at såvel et mindretal i Straffelovrådet som Advokatrådet og Landsforeningen af Beskikkede Advokater forud for lovenes vedtagelse argumenterede for, at der skulle være adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om (bl.a.) enrumsanbringelse. Den opfattelse, Straffelovrådets flertal har givet udtryk for harmonerer ikke godt med de intentioner, der ligger bag lov nr. 428 af 31. maj 2000 om ændring af retsplejeloven om bl.a. varetægtsfængsling i isolation. Med denne lov blev der indført begrænsninger i adgangen til at varetægtsfængsle i isolation, og retssikkerhedsgarantierne i forbindelse med afgørelse om isolation blev øget. Baggrunden herfor var bl.a. oplysninger om, at varetægtsfængsling i isolation sammenlignet med ikke-isolation indebærer en belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred. Endvidere havde Europarådets Torturkomite bl.a. anbefalet, at anvendelse af isolation kun bør finde sted, når det er absolut nødvendigt, at en afgørelse om forlængelse af isolation bør træffes skriftligt og ud fra det generelle princip, at enhver anbringelse i isolation skal være så kortvarig som mulig og at afgørelse om isolation og forlængelse af isolation træffes skriftligt.

De eksempler, der er omtalt i Internetavisen Jyllands-Posten for den 15. august 2000, viser, at der er et klart behov for en domstolsprøvelse af enrumsanbringelse.

Kopi af denne skrivelse er samtidig hermed sendt til Folketingets Retsudvalg og til Advokatrådet.

Med venlig hilsen

Thomas Rørdam

(Det fremgår af den medsendte avisartikel, at en i Finland dømt dansk statsborger, der er overført til straffafsoning her i landet, har siddet enerumsanbragt i Herstedvester, siden han for 2 år siden blev overflyttet.

En tidligere svensk, nu belgisk statsborger, der her i landet er idømt 14 år for narkotikakriminalitet, har været isoleret/enerumsanbragt, siden han blev udleveret fra Spanien for næsten 2 år siden.

En dansk statsborger, der er dømt for røveri og forsøg på manddrab på en betjent, sidder enerumsanbragt på 27. måned.) ER

Konfliktråd - Midtvejsrapport

Fra 1998 - 2002 gennemføres et forsøg med mæglinger i konfliktråd i Ringsted, Roskilde og Glostrup Politikredse.

Der er nu udgivet en - ordrig - midtvejsrapport udarbejdet af Claus Syberg Henriksen, Center for Alternativ Samfundsanalyse, på 99 sider.

Politiet har frem til den 1. juni 2000 behandlet 665 sager med henblik på konfliktråd. Flest i Glostrup, færrest i Ringsted. Nogle sager er dog uegnede til konfliktråd, og i andre tilfælde er enten gerningsmand eller offer ikke interesseret.

Der er indtil den 10/8 2000 gennemført 66 mæglinger. Der er en positiv udvikling - især i første halvdel af 2000 har der været afholdt mange konfliktråd.

Mange gerningsmænd har positive oplevelser ved at have medvirket. De har fået sagt undskyld til ofret. Men der findes også dem, der får et nyt syn på gerningen (s. 34):

"Det var ikke så slemt, det jeg havde forvoldt, som jeg troede, da det ikke var mig, der havde udøvet den grove vold. Offeret blev selv forbavset over, at det var mig, der var blevet anklaget for selve volden, eftersom det var en anden [gerningsmand], som han mener udøvede volden."

Rapporten omtaler side 44, at der er faldet en række domme i sager, hvor der er taget hensyn til, at der har været afholdt konfliktråd. Desværre er dommene ikke refereret eller identificeret på en sådan måde, at advokater på dette punkt kan drage nytte af rapporten.

På side 91 har rapporten en opgørelse af sagstyperne. Af de oprindeligt 649 sager udgjorde 298 almindelige voldssager, andre kategorier af vold udgjorde herudover 60.

Evalueringsrapport om forsøgsordningen vedrørende en forstærket behandlingsindsats over for personer, der er dømt for seksualforbrydelser

Med lov nr. 274 af 15. april 1997, om ændring af straffeloven m.v., blev der vedtaget initiativer med henblik på en forstærket indsats mod seksualforbrydelser, herunder navnlig seksualforbrydelser begået mod børn. Det pointeres i bemærkningerne til loven, at personlighedsmæssige forstyrrelser og seksuelle afvigelser for så vidt angår seksualforbrydelser indgår som meget væsentlige faktorer i både førstegangskriminalitet og tilbagefald til lignende kriminalitet. Et centralt element i indsatsen er derfor en øget behandlingsindsats for at forebygge denne særlige kriminalitet og påvirke allerede dømte personer til ikke at begå ny, lignende kriminalitet.

Der er nu kommet en "midtvejsrapport" på 71 sider, hvor man gennemgår de erfaringer, der indtil nu er indhentet med sex-dømte, der er indgået i projektet. Rapporten kan læses på Internettet www.kriminalforsorgen.dk. En omfangsrig følgegruppe på 24 personer, bl.a. repræsentanter fra Kriminalforsorgen, domstole, anklagemyndighed, læger og en enkelt advokat har ført tilsyn med forsøgsordningen.

I maj 2000 var der færdigvisiteret 191, heraf var 79 egnet til behandling, 112 var uegnede. Af de egnede var 68 påbegyndt behandling. I fortsat behandling var 42, 11 var færdigbehandlede og 15 havde afbrudt behandlingen (side 8).

Ifald der efter en tid ikke synes at kunne opbygges en relation, undersøges årsagen hertil, og eventuelle problemer løses. I enkelte tilfælde kan man skifte terapeut. For nogle patienter kan udgangen være, at de kommer frem til, at de egentlig ikke ønsker behandling, og behandlingen må derpå afsluttes. Som eksempel nævnes:

Kasuistik 7

Mand i 30'erne, straffet for talrige forhold siden 1978. Har tilbragt mange år af sit liv med afsoning, hvorfor der ikke har været kontakt til arbejdsmarkedet de sidste 20 år, og har været på bistandshjælp. Idømt fængselsstraf på 1 år og 4 måneder for flere forhold af tyveri mv. samt voldtægt, idet han havde tiltvunget sig samleje med 13-årig pige. Han nægter sig skyldig i de sidste forhold, idet han anfører, at pigen medvirkede frivilligt.

Opvækstforholdene har været jævnt gode, forældrene blev skilt, da han var 8 år. Vanskeligt ved at klare sig i skolen, afsluttede efter 7. klasse. Aldrig længerevarende fast beskæftigelse. Siden den tidlige ungdom misbrug af alkohol, hash og hårde stoffer. I forbindelse med prøveløsladelsesvilkår har der været perioder uden misbrug.

I forbindelse med aktuelle sigtelse har pågældende været udsat for overfald. Observeres på afd. Q, Herstedvester gennem 3 mdr., hvorunder han gradvist giver udtryk for ønsket om at ændre sin livsførelse herunder misbruget. Overføres til åbent fængsel, hvor han trues af medindsatte, og indsættes så i arresten. Det er usikkert, hvorvidt han kan prøveløslades og hvornår.

Man finder det relevant at forsøge behandling og han henvises til behandlingsnetværket. Ved den første samtale giver han udtryk for et ønske om at ændre på sin tilværelse og ophøre med misbrug. Møder til to samtaler senere, hvor han har udgang fra arresten, og fastholder stadig ønsket om behandling. Prøveløslades kort efter med vilkår om alkoholistbehandling, behandling mod misbrug af narkotika og fortsættelse af psykiatrisk/sexologisk behandling. Har gennem de følgende 6 mdr. jævnlige tider til samtale på behandlingsstedet, men melder afbud fra disse. Behandlingen i netværket afsluttes, da det ikke har været muligt at etablere en ambulant behandlingsalliance, der har gjort behandling mulig.

Andre behandlingsforløb har været mere vellykkede, således:

Kasuistik 11

Mand i 30'erne, ingen tidligere heteroseksuelle forhold, har været klar over, at han var pædofil siden puberteten. Har været ungdomstræner i sportsklub, er dømt for en række pædofile forhold, især til drenge, desuden dømt for videregivelse af børnepornografi. Idømt længerevarende fængselsstraf.

Personlighedsmæssigt præget af konkret, nærmest matematisk tænkning, uden empati og betragtede ethvert socialt samvær uden specifikt mål, som spild af tid. Trods dette meget venlig i sin fremtoning.

Ved indledning til behandlingsforløbet fastholdt patienten, at det eneste, der var galt, var den danske lovgivning. Han meldte sig ind i en pædofil sammenslutning og var sig ingen skyld bevidst. Han fastholdt, at alt, hvad han havde foretaget sig, var på børnenes præmisser og for deres fornøjelses skyld. Under samtaleforløbet er patienten nået til erkendelse af, at børnene nogle gange sagde fra, andre gange ikke turde og at de givetvis har lidt under overgrebene. Herudover har samtalerne drejet sig om patientens stærkt hæmmede sociale evner. Han er, fra at være socialt meget isoleret, blevet engageret i en forening og kan nu modsat tidligere berette, at small-talk faktisk har en social funktion i forbindelse med naboer og bekendte, og han nyder, at det nu gør en forskel for andre, om han er tilstede eller ej. Patienten har givet udtryk for, at han muligvis føler sig tiltrukket af voksne kvinder, men er usikker på, om han kan magte at indlede et forhold. Han har haft et enkelt kortvarigt kæresteforhold.

Patienten fortsatte samtalerne længe efter at vilkårene udløb.

Hvorvidt behandlingen på længere sigt bevarer virkningen, er det naturligvis for tidligt at udtale sig om.

Forsøgsordningen har været en succes i alle tilfælde derved, at væsentlig flere end forventet er blevet inddraget under ordningen. Følgegruppen anbefaler, at forsøgsordningen fortsætter, eventuelt således, at forsøgsperioden forlænges i 3 år med henblik på at afvente resultaterne af det tilknyttede forskningsprojekt, som bl.a. vil kunne give nærmere oplysninger om tilbagefald til ny kriminalitet. Det forudsætter bl.a., at man sikrer sig, at der er tilstrækkelig kapacitet i den afdeling på Herstedvester, der skal visitere de dømte, og at der oprettes afsoningsafdelinger i åbent regi, hvor sex-

kriminelle kan afsone og følge den ambulante behandling uden frygt for chikane mv. fra medindsatte.

Landsforeningens Meddelelse 97/2000

Ytringsfrihed - Racisme - Anklageskrift - Menneskerettigheder - Aktindsigt - Rettergangsfejl

Straffelovens § 266 b og Menneskerettighedskonventionens art. 10, retsplejelovens § 831

Politiker og stifter af Fremskridtspartiet idømt 7 dages betinget hæfte for bl.a. at have udtalt i et TV-program, at muhamedanerne var verdensforbrydere. En "skrivekort"-dom i første instans blev til en "skrive-lang"-dom i Højesteret, der imidlertid ikke gav G medhold i, at der forelå rettergangsfejl. Højesteret udtalte dog, at video-bånd og udskrift af udsendelsen burde være stillet G til rådighed ved byretssagens behandling. Anklageskriftet opfyldte ikke kravet i RPL § 831 til at domfælde efter straffelovens § 266 b, stk. 2.

HD I 445/1999, 23/8 2000

Politikeren G, nu 74 år, var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 2, jfr. stk. 1, ved i en TV-udsendelse i 1997 at have fremsat udtalelser, der var truende, forhånende eller nedværdigende over for personer af muslimsk observans, og ved herunder at have udtalt:

"Nå, ja, men altså muhamedanerne har hele den store del af verden fra Marokko i vest til Filippinerne i øst, der er så mange steder, hvor de kan være, hvor de hører til, og hvor i alverden skal vi så udsætte os for, at den invasion og kastrering og drab, som den danske befolkning kommer ud for."

"... og sværdets områder det er, hvor der er nogle vantro som os, der ikke er muhamedanere, og de skal udryddes, det er det, som muhamedanismens kerne er i ..."

"... man har slet ikke fortalt, hvad muhamedanismen er for en verdensforbrydelse."

"... om hvem enhver, der har studeret muhamedanismen ved, at de kun er her for at indsmigre sig, indtil de er stærke nok til at henrette os. De skal ud, fordi det er i den grad en fare, at f.eks. hende, der ringede, hendes børnebørn ville ganske givet blive dræbt af muhamedanerne, hvis vi ikke udrydder muhamedanerne i Danmark."

Der var påstand om frihedsstraf. G nægtede sig skyldig.

Byrettens dom på 3 sider samt Østre Landsrets dom er gengivet U.99.1113Ø. Byretten domfældte efter § 266 b, stk. 2. Landsretten stadfæstede 4-2.

G fik tredjeinstansbevilling og påstod nu:

- 1) principalt hjemvisning til fornyet behandling ved byretten,
- 2) subsidiært hjemvisning til fornyet behandling ved landsretten,
- 3) mere subsidiært afvisning,
- 4) endnu mere subsidiært frifindelse, og
- 5) mest subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

I pådømmelsen deltog: Pontoppidan, Torben Melchior, Børge Dahl, Poul Søgaard og Niels Grubbe.

Højesterets dom er på 27 sider.

I indledningen redegøres for G's tidligere virksomhed som stifter af Fremskridtspartiet og folketingsmedlem, herunder som medforslagsstiller til et forslag til lov om folkeafstemning om flygtninge i 1987-88, hvor G bl.a. var fremkommet med udtalelser om "denne skrækkelige trussel mod, at der overhovedet kan leve danskere i Danmark om 30-40 år."

G havde behandlet samme emne i en række bøger.

Der redegøres endvidere i højesteretsdommen for den nærmere sammenhæng, hvori G's udtalelser i TV-udsendelsen var faldet, politianmeldelsen og de videre retsskridt i sagen, herunder et forgæves forsøg fra politiet på at få beslaglagt TV-3's bånd for at forhindre genudsendelse.

I februar 1997 blev G afhørt af politiet. Han nægtede sig skyldig. Han kunne ikke huske den nøjagtige ordlyd ... "Når det kritisable fra udsendelsen er udskrevet ordret, vil han gerne have lejlighed til at se det".

I januar 1998 blev der rejst tiltale. G udbad sig kopi af samtlige sagsakter og bad bl.a. om "Den i anklageskriftet nævnte TV-udsendelse i sin fulde udstrækning, såvel i form af videobånd som udskrift ..." samt en lang række bøger og artikler, herunder

en del fra G's egen hånd, idet det var G's opfattelse, at de citerede udtalelser blot havde karakter af "en klinisk faktisk konstatering".

Fra side 10-12 citeres fra retsbogen i Københavns Byret. Det fremgik heraf, at G allerede i byretten havde anmodet om afvisning og henvisning til nævningeting. Retten afviste endvidere at udsætte sagen, da G ikke havde sandsynliggjort, at det begærede materiale havde betydning for sagens oplysning. Retten besluttede, at G's kære ikke skulle tillægges opsættende virkning.

Under et forberedende møde i landsretten gentog G sine begæringer om fremskaffelse af materiale. Statsadvokaten imødekom anmodningen om videobånd og udskrift af hele udsendelsen. Landsretten gav derimod statsadvokaten medhold i, at det øvrige materiale, der bl.a. indeholdt G's tidligere artikler m.v., ikke skulle inddrages i ankesagen som led i bevisførelsen.

G kunne medbringe materialet til domsforhandlingen og citere fra det som led i sin partsforklaring, og G og forsvareren kunne citere fra materialet som led i proceduren, men materialet var ikke efter sin beskaffenhed dokumenter, der i medfør af RPL § 877 kunne kræves dokumenteret af hensyn til bevisførelsen.

Procesbevillingsnævnet gav ikke tilladelse til at kære denne afgørelse.

Under selve domsforhandlingen i landsretten gjorde G indsigelse mod anklagemyndighedens tidsplan. Landsrettens retsbog er gengivet side 13-15 i højesteretsdommen. G og forsvareren procederede henholdsvis kl. 13.00 - 14.30 og 14.40 - 15.30. Anklageren frafaldt replik (!). G havde ordet igen fra kl. 15.35 - 16.05, hvor retsformanden fratog ham ordet efter at have bedt ham afslutte inden for 5 minutter.

Fra side 16-20 redegøres for forarbejderne til straffelovens § 266 b og samspillet med FN's konvention mod racediskrimination (1965).

Fra side 20 gengives parternes anbringender.

G gjorde bl.a. gældende, at han ikke efter Menneskerettighedskonventionens artikel 6 havde fået en retfærdig rettergang. Hans begæring om yderligere bevismaterialer var ikke blevet imødekommet, hverken i by- eller landsret. I landsretten blev der ikke givet G tilstrækkelig tid til forsvar, idet ordet med urette blev frataget ham.

Der var tale om en politik lovovertrædelse, hvorfor sagen skulle være behandlet under medvirken af nævninge. G havde ikke realiseret gerningsindholdet i § 266 b, stk.

1, idet udtalelserne ikke var forhånende eller nedværdigende, men udtryk for saglig debat.

En domfældelse ville være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 10, udtalelserne var fremsat som led i offentlig politisk debat.

Der var ikke tale om propaganda.

Anklagemyndigheden tilbageviste G's mange påstande, også påstanden om, at der forelå rettergangsfejl.

Om strafudmålingen bemærkede anklagemyndigheden, at der i hidtidig praksis alene er idømt dagbøder for overtrædelse af § 266 b, stk. 1.

G gjorde bl.a. i sine afsluttende bemærkninger gældende, at han var nægtet bevisførelse omfattende et forskningsværk på i alt 5.300 sider angående rigtigheden af de fremsatte udtalelser.

En gennemgang heraf ville det ikke være muligt at gennemføre i Højesteret, hvilket var baggrunden for hans påstand om, at sagen skulle hjemvises til fornyet behandling i byretten.

Fra side 24 følger Højesterets præmisser:

"Tiltaltes udtalelser under TV-udsendelsen indeholdt det klare budskab, at alle her i landet boende muslimer, der stammer fra en vis kreds af lande, vil kastrere og dræbe Danmarks øvrige befolkning, så snart de bliver mange nok til at gennemføre en sådan udryddelsesproces, og at de derfor tilhører en gruppe af verdensforbrydere. Tiltalte lagde hermed en befolkningsgruppe for had på grund af dens tro og oprindelse. Tiltaltes udtalelser er således groft forhånende og nedværdigende over for denne befolkningsgruppe. De kan ikke legitimeres under påberåbelse af videnskabelighed eller saglig debat, og det er uden betydning for en bedømmelse af strafbarheden efter straffelovens § 266 b, stk. 1, hvorledes islam bogstaveligt kan forstås, eller hvilke samfundsmæssige konsekvenser en virkeliggørelse af fundamentalistiske muslimers program har afstedkommet.

Gerningsindholdet i § 266 b skal fastlægges under hensyn til ytringsfriheden. Ytringsfriheden er grundlæggende for et demokratisk samfund, idet tolerance overfor andres meninger er en nødvendig forudsætning for den frie debat. Ytringsfriheden skal imidlertid udøves med fornøden respekt for andre menneskerettigheder, herunder retten til beskyttelse mod trodiskriminerende forhånelse og nedværdigelse.

Tiltalte har som politiker taget aktiv del i den politiske debat som led i sit arbejde for en restriktiv udlændingepolitik vendt mod muslimer. Det kan ikke i sig selv anses for strafbart i en sådan debat at argumentere med en henvisning til islams skriftsteder eller til samfundsmæssige konsekvenser af fundamentalistiske muslimers program. Sådanne henvisninger kan imidlertid ikke retfærdiggøre en forhånelse og nedværdigelse som den, tiltaltes udtalelser er udtryk for. En debat om tiltaltes politiske mål afskæres ikke ved en kriminalisering af sådanne udtalelser. Hensynet til den særligt vidtgående ytringsfrihed for politikere om kontroversielle samfundsanliggender kan derfor ikke begrunde straffrihed for tiltalte.

På denne baggrund tiltræder Højesteret, at tiltalte har realiseret gerningsindholdet i straffelovens § 266 b, stk. 1, således som denne bestemmelse må forstås i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 og artikel 17.

Uanset om anklagemyndigheden tidligere har fulgt en lempelig tiltalepraksis, fritager dette ikke tiltalte for strafansvar.

Efter det anførte tiltræder Højesteret endvidere, at der ikke har været grundlag for at give tiltalte adgang til den ønskede bevisførelse. Byrettens og landsrettens afvisning af denne bevisførelse kan derfor ikke begrunde ophævelse af hverken byrettens eller landsrettens dom. Heller ikke landsrettens afvisning af at lade tiltalte tale yderligere herom end sket kan begrunde ophævelse af landsrettens dom.

Tiltalte havde forud for landsrettens behandling af sagen adgang til en videooptagelse og tekstudskrift af TV-udsendelsen. Selv om dette materiale også burde have været stillet til rådighed for ham forud for byrettens behandling af sagen, finder Højesteret, at denne mangel ikke har frataget ham en sådan adgang til at tilrettelægge sit forsvar, at forholdet giver grundlag for at ophæve byrettens dom.

Tiltalte er politiker, og hans motiv til at fremsætte udtalelserne er af politisk karakter. Tiltalen angår imidlertid ikke et angreb på det politiske system, men en forhånelse og nedværdigelse af en befolkningsgruppe. Højesteret tiltræder derfor, at der ikke er tale om en sag vedrørende politiske lovovertrædelser, og at den derfor ikke hører under nævningeting.

Efter det anførte er der således ikke grundlag for at tage tiltaltes påstande om hjemvisning eller afvisning til følge.

Højesteret tiltræder herefter, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 1.

For så vidt angår tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 2, frifindes tiltalte, allerede fordi anklageskriftet ikke opfylder kravene i retsplejelovens § 831, stk. 1, nr. 3.

Ved udmålingen af straffen må der - ud over udtalelsernes grovhed - lægges vægt på, at tiltalte er en kendt politiker, og at udtalelserne er fremsat under en TV-udsendelse om et emne, som tiltalte har udtalt sig om løbende gennem en lang årrække. På denne baggrund finder Højesteret, at der uanset frifindelsen for overtrædelse af § 266 b, stk. 2, ikke er grundlag for at nedsætte straffen. Efter anklagemyndighedens påstand finder Højesteret heller ikke tilstrækkeligt grundlag for skærpelse. Da tiltalte ikke tidligere er straffet for en lovovertrædelse af tilsvarende karakter, tiltræder Højesteret, at straffen under hensyn til hans alder er gjort betinget.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom med den ændring, at tiltalte frifindes for overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 2.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at tiltalte frifindes for overtrædelse af straffelovens § 266 b, stk. 2.

Prøvetiden regnes fra afsigelsen af Højesterets dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for Højesteret."

Landsforeningens Meddelelse 98/2000

Norsk højesteretsdom - Agentprovokatør - Narkotika - Rettergangsfejl

Dansk retsplejelovs § 754 a og § 754 b

Norsk Højesteret tilsidesatte en domfældelse for køb og opbevaring af 485 g heroin, der medførte fængsel i 6 år. Højesterets flertal (4-1) fandt ikke, at politiets aktion i sig selv indebar en ulovlig provokation. Det var imidlertid en fejl at benytte en nar-komisbruger i aktionen. Hendes vidneudsagn ville være afgørende for, om provokati-onen var lovlig, om det var den tiltalte, der var initiativtager, eller om det var politi-ets meddeler, som var den udfarende kraft. Retsbelæringen gav udtryk for, at når alle forhold var oplyst, således at de tiltalte kunne forberede og gennemføre deres forsvar på betryggende måde, så ville fejl i efterforskningen kunne lades ude af betragtning. Ud fra omstændighederne i sagen var det urigtig retsopfattelse.

Meddelerens - eller snarere den uautoriserede agents - rolle medførte, at efterforskningen - politiets aktion - ikke kunne benyttes som grundlag for domfældelse. I overensstemmelse med en tidligere afgørelse fra 1998 "Skrik"-dommen (Rt. 1998. 407) afsagdes frifindelsesdom.

Norges Højesteret straffesak snr. 69/1999, j.nr. 38 B/2000, 4/7 2000

A og B blev i nævningeting dømt for køb og opbevaring af 485 g heroin med fængsel i 6 år. De ankede med påstand om urigtig retsanvendelse og rettergangsfejl og hævdede, at politiet havde fremprovokeret de strafbare handlinger, desuden at efterforskningen led af omfattende fejl og ikke kunne danne grundlag for fældende dom.

En kvinde, som tilhørte narkotikamiljøet i Trondheim, fik angiveligt i efteråret 1997 tilbud fra A om at købe et kilo heroin. Som narkotikamisbruger havde hun længe haft kontakt med politiet, særligt til politibetjent D, som hun underrettede om tilbudet. Efter tips fra kvinden blev A pågrebet i september 1997. Han var imidlertid ikke i besiddelse af narkotika, og der blev derfor ikke rejst tiltale mod ham. Engang i begyndelsen af 1998 skulle A på ny have kontaktet kvinden og tilbudt at sælge heroin til hende. Tilbudet blev gentaget, trods at hun stillede sig afvisende. Senere blev der indgået aftale om, at A skulle skaffe ca. et halvt kg heroin. Prisen blev fastlagt og overleveringen skulle ske den 20. eller 21. april 1998 mod kontant udbetaling.

Kvinden varslede politibetjent D herom. Man aftalte, at hun skulle acceptere tilbudet og holde politiet orienteret om udviklingen, således at A kunne pågribes i forbindelse med overleveringen, mens han havde heroinet på sig.

Kvinden fik imidlertid overleveret heroinen tidligere end forventet. Hun afleverede det til politiet, som fremstillede en identisk pakke, hvor heroinen var udskiftet med gips. Under foregivende af, at politiet havde hende mistænkt for andre forhold, og at hun derfor ikke turde gennemføre handlen, blev pakken så leveret til A, som umiddelbart efter blev pågrebet og pakken beslaglagt.

Der blev udfærdiget en anholdelses-, ransagnings- og kosterrapport, som urigtigt oplyste, at pakken indeholdt heroin. Samarbejdet mellem politiet og kvinden blev holdt skjult. Fire måneder senere, men i god tid før domsforhandlingen i sagen, fik de sigtede og forsvarerne oplyst den rette sammenhæng. De misvisende rapporter førte til, at A anmeldte tre politifolk til det norske politiklagenævn. Sagen vedr. to af politifolkene blev henlagt, idet deres rapporter ikke havde indeholdt positive urigtige oplysninger. Den tredje, som havde udfærdiget ransagningsrapporten, fik et tiltalefrafald.

Som led i at holde kvindens virkelige rolle i sagen skjult, blev hun i maj 1998 afhørt af politiet under den misvisende betegnelse "mistænkt". Inden da blev hun gjort bekendt med A's forklaring. Hun nægtede at udtale sig.

Efter at politiet havde besluttet at underrette de sigtede om sagens rette sammenhæng, blev hun på ny "afhørt", nu med den rigtige betegnelse "vidne", om sin egentlige rolle i sagen. Før hun besvarede politiets spørgsmål, blev hun imidlertid foreholdt oplysninger i den politirapport, der måneden forinden var skrevet med politiets beskrivelse af aktionen, herunder om hendes rolle i detaljer.

Disse forhold var kendt i by- og herredsret, bortset fra tiltalebeslutningerne fra politiklagenævnet, der først forelå i februar 2000.

Højesterets flertal - fire dommere - fandt, at politiets aktion ikke indebar en ulovlig provokation. Politiet måtte have adgang til at acceptere et tilbud om køb af narkotika. Dette måtte også omfatte, at tilbudet blev accepteret af en politimeddeler.

I sagen var det ikke klart, om heroinen var anskaffet, før tilbudet blev accepteret, men en efterfølgende anskaffelse kunne i sig selv ikke gøre provokationen ulovlig. Efter retsbelæringen (i nævningesagen) måtte det lægges til grund, at de domfældte havde anskaffet heroinpartiet på eget initiativ og uden at være påvirket af politimeddeleren.

Flertallet fandt imidlertid, at det var en fejl at benytte narkotikamisbrugeren i aktionen. Hendes vidneudsagn ville være afgørende for, om provokationen var lovlig, d.v.s. om A selv var initiativtageren, eller om det var politimeddeleren, som var den udfarende kraft. Retsbelæringen gav udtryk for, at når alle forhold var kendt, således at de tiltalte kunne forberede og gennemføre deres forsvar på betryggende måde, så ville fejl i efterforskningen kunne lades ude af betragtning.

Det var i hovedsagen et synspunkt, der havde støtte i en indstilling fra Straffeprosesslovkomitéen i 1969, men et eksempel på, at denne hovedregel ikke blev anvendt, findes i en tidligere højesteretsdom, Rt 1998.407, "Skrik"-dommen, der også drejede sig om provokation. Her blev det udtalt, at: "Den del af efterforskningen ... som politiets aktion (omkring at få et maleri tilbage mod løsepenge) repræsenterer, er behæftet med så alvorlige mangler og betænkeligheder, at den ikke bør godtages som grundlag for en domfældelse." På dette punkt var dommen enstemmig.

Førstevoterende fortsatte:

"Det som etter min mening springer i øynene ved aksjonen i vår sak, er - som jeg allerede har antydnet - at den innebærer en ytterst vanskelig bevisvurdering på det helt

avgjørende punkt om grensen mellom lovlig og ulovlig provokasjon: hvorvidt A fremkom med tilbudet om kjøp av heroin på eget initiativ overfor C eller om det var C som var pådriveren for å få til en avtale.

Regelmessig vil den bevisvurderingen måtte avhenge helt av hva selgeren og politiets informant sier. Det vil være lite - om noe - ytterligere bevismateriale. Spørsmålet konsentreres dermed om troverdighet. I en slik situasjon forekommer det meg i strid med grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper at politiet velger en informant som selv er narkotikamisbruker, som enten har eller kan få straffesiktelser mot seg og som i det hele vil føle seg - og er - avhengig av sin politikontakt. Det eksisterer en åpenbar fare for at slike personer "ville gå for ivrigt og resultatsøgende til værks, og herved overskride de fastlagte græsner for dette særlige etterforskningsmiddels anvendelsesområde", slik Hans Gammeltoft-Hansen uttrykker det på side 72 i Strafferetspleje bind 2, Jurist- og økonomforbundets forlag, København. Det står for meg som klart at C var uskikket til å innta den sentrale posisjon som kjøper i en politiaksjon der det ikke allerede før aksjonen startet var klarlagt på annen måte at selgeren hadde anskaffet heroinet. Jeg tilføyer at jeg ikke har oversikt over andre problematiske bevissituasjoner som kan oppstå, og hvor liknende hensyn kan gjøre seg gjeldende. Men i hvert fall i vår sak finner jeg dette forholdet avgjørende for at aksjonen har så alvorlige mangler at den ikke kan godtas som grunnlag for domfellelse.

På dette punkt er dermed rettsbelæringen uriktig. Når jeg har funnet at selve etterforskningen - politiets aksjon - ikke kan tjene som grunnlag for domfellelse, mener jeg, at resultatet må bli at Høyesterett avsier frifinnende dom. Jeg viser til at dette også ble resultatet i "Skrik"-dommen.

Det er etter dette ikke nødvendig å behandle de ytterligere feil som er påberopt. Jeg bemerker likevel at uregelmessighetene ved politiavhøret av C 6. mai og 20. august 1998 underbygger at det må ses bort fra de resultater politiet oppnådde gjennom hennes bistand."

En dommer fant, at rettsbelæringen måtte forstås således, at de tiltalte kunne dømmes for kjøp og opbevarelse af heroinen, selv om nævningetinget skulle komme til, at aftalen mellem de tiltalte og politiets meddeler var årsagen til, at de tiltalte erhvervede partiet. Dette ville være i strid med grundvilkåret om, at politiet ikke må fremprovokere en strafbar handling, som ellers ikke ville blive begået, og den dissenterende dommer ville på dette grundlag ophæve dommen.

- 0000 -

Den norske høyesteretsdom er på 10 tætrykte sider og kan studeres på www.lovdatab.no/hr/hot-00-00039b.html.

Varetægtsfængsling - Isolation - Begrundelser

Retsplejelovens § 770 a, § 770 b og § 770 d

Nye regler om isolation, der trådte i kraft pr. 1/7 2000, og den særlige begrundelsespligt i § 770 d, tages ikke lige alvorligt alle steder. Det er nemt, når man har tekstbehandling, at falde tilbage på de gamle standardbegrundelser.

Københavns Byrets afd. for Grundlovsforhør 18326/00, 19/7 2000

T var fremstillet sigtet for i forening med tre navngivne personer at have medvirket til at indsmugle 5 kg kokain fra Holland via Tyskland til Danmark.

I forhold 2 var han sigtet for i en periode på 8 måneder at have medvirket i ikke under 10 tilfælde af indsmugling af 5 kg kokain pr. tur.

Han forbeholdte sig sin stilling til sigtelsen.

Han var prøveløsladt for narkotikakriminalitet med en reststraf på 1.245 dage og blev varetægtsfængslet efter § 762, stk. 1, nr. 2 og nr. 3.

Om isolationen, hvorimod der blev protesteret, blev der afsagt følgende kendelse:

"Idet varetægtsfængslingens øjemed ikke findes at kunne sikres på anden måde end ved varetægtsfængsling i isolation

b e s t e m m e s:

Arrestanten isoleres i 13 dage, således at fristen udløber den 1. august 2000."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer:

"Som alle sikkert har erfaret, har dommerne været meget nervøse op til ikrafttrædelsen af de nye regler ved bl.a. foreløbig kun at forlænge isolationer til den 1. juli.

Når man ser vedlagte kendelse, kan man undre sig over, hvad bekymringen har været. Det kan i hvert fald ikke handle om at leve op til de nye krav om særskilt begrundelse.

Jeg mener, kendelsen viser, at intet nyt er sket.

Selv om sigtelsens omfang måske ikke er befordrende for et kæremål, bør vi måske alligevel konsekvent kære kendelser, som ikke lever op til de nye skærpede begrundelseskrav."

Landsforeningens Meddelelse 100/2000

Varetægtsfængsling - Isolation - Narkotika

Retsplejelovens § 770 a og b

T fundet i besiddelse af 8,72 g heroin med henblik på videresalg. Retten imødekom begæringen om fængsling, men ikke isolation.

Københavns Byrets afd. for grundlovsforhør 19187/2000, 30/7 2000

T blev i grundlovsforhør sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i en lejlighed at have været i besiddelse af 8,72 g heroin med henblik på videresalg.

Han erkendte besiddelsen, men nægtede videresalgshensigt. Han ville ikke oplyse, hvem han havde købt heroinen af. Han havde købt portionen sammen med to andre. (Forkortet referat, ER)

Han havde ubetingede domme fra september 1998 og juni 2000 indeholdende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Anklageren begærede T fængslet og isoleret i 12 dage.

Retten fandt begrundet mistanke.

"Under hensyn til anholdtes stilling til den rejste sigtelse samt den tidligere pådømte kriminalitet, findes der bestemte grunde til at antage, at anholdte på fri fod vil begå ny ligeartet kriminalitet samt vanskeliggøre forfølgningen af sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Herefter er betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2 og 3 opfyldt."

T blev således fængslet i de begærede 12 dage, men retten fortsatte:

"Da formålet med isolation findes at kunne tilgodeses ved andre mindre indgribende foranstaltninger og under hensyn til sagens betydning, jfr. retsplejelovens § 770 b, nr. 1 og 2, findes der ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for isolation."

Landsforeningens Meddelelse 101/2000

Varetægtsfængsling - Isolation

Retsplejelovens § 770 a

To sigtet for røveri i forbindelse med butikstyveri. Retten imødekom varetægtsfængsling, men ikke isolation. Formålet med varetægtsfængslingen ville kunne opnås ved, at de to sigtede blev anbragt i hvert sit arresthus.

Københavns Byrets afd. for Grundlovsforhør 20873/00, 19/8 2000

To piger A og B var tiltalt for forsøg på røveri efter § 288, stk. 1, nr. 2 i forbindelse med et butikstyveri, hvor de sigtede kørte fra stedet med en Securitas-vagt på køleren, og tillige overtrædelse af § 252, stk. 1, idet bilen skulle være ført med høj hastighed fra stedet, så flere fodgængere måtte springe for livet.

Begge nægtede sig skyldige i butikstyveri. Under grundlovsforhøret blev de i detaljer afhørt om forskellige effekter, der var fundet i bilen. Vedr. bilkørslen gjorde de gældende, at en for dem ukendt dame havde trængt sig ind i bilen og havde revet og rusket i rattet under kørslen.

Anklageren begærede de anholdte fængslet i 13 dage i isolation i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 og stk. 2, nr. 1, samt § 770 a.

Retten fandt, at der var begrundet mistanke om forsøg på røveri. Butikskontrollantens (damen, der var fulgt med ind i bilen, ER) observationer var imidlertid ikke af en sådan karakter, at der var særskilt bestyrket mistanke. Vedr. stk. 1, nr. 3 anførte retten:

"Da anholdte B's og A's forklaring om, hvorledes de er kommet i besiddelse af tøjet, på den ene side ikke er uoverensstemmende, men på den anden side heller ikke støtter hinanden afgørende, finder retten, at anholdte på fri fod vil kunne vanskeliggøre efterforskningen i sagen navnlig ved at påvirke A. Retten finder, at en videre efterforskning må prøve at fastslå, at tøjet fundet i bilen hidrører fra den pågældende forretning, ligesom vagtmanden, der førte anholdte bort, bør afhøres. Efter det anførte om anholdtes forklaring i forhold til A's forklaring, findes betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 opfyldt."

Begge blev fængslet i 6 dage. Vedrørende begæringen om isolation anførte retten:

"Uanset at der efter det i ovennævnte kendelse anførte er grund til at antage, at anholdte på fri fod vil kunne påvirke A, finder retten, at formålet med varetægtsfængslingen vil kunne opnås ved, at anholdte og A anbringes i hver sit arresthus."

Landsforeningens Meddelelse 102/2000

Anklageskrift - Sædelighedsforbrydelser - Anden kønslig omgængelse - Beviser

Straffelovens § 222, § 223 og § 224, retsplejelovens § 831 og § 833

T blev i byretten idømt fængsel i 9 måneder for anden kønslig omgængelse med en mindreårig steddatter i tiden 1994 - 1996. I landsretten blev han frifundet med stemmerne 3-3, idet steddatterens forklaring ikke forekom tilstrækkelig præcis og detaljeret til nu at danne grundlag for en domfældelse. De øvrige dommere ville på grund af en upræcis formulering af anklageskriftet kun dømme for et enkelt forhold.

V.L. KA. Afd. a.s. S-0875-00, 1/8 2000

T på 35 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 224, jfr. § 222, stk. 2 og § 223, stk. 1, ved i tiden fra januar 1994 til omkring den 15. april 1996 på adressen Å, at have befølt og slikket sin steddatter K, født i juli 1984, på kønsdelen og ført en finger op i hendes skede, ligesom han formåede hende til at onanere sit erigerede kønslem.

T havde ingen relevante forstraffe. Han nægtede sig skyldig. Forklaring fra ham og vidner er alene gengivet i retsbogen. Byretten fandt, at K's afgivne forklaring virkede troværdig, og fortsatte:

"Henset hertil, og når tillige henses til, at forklaringen afgørende understøttes af de øvrige afgivne vidneforklaringer samt den dokumenterede dagbog, finder retten det ubetænkeligt, at tilsidesætte tiltaltes forklaring og anse det for bevist, at tiltalte er skyldig efter anklageskriftet.¹⁾ Retten finder ikke, at der er holdepunkter for at antage, at forurettedes anmeldelse af de seksuelle overgreb udspringer af et ønske om at få mulighed for at flytte hjemmefra, hvilket i øvrigt savner mening, da anmeldelsen først fandt sted, efter at forurettede havde fået fast ophold hos sin biologiske fader.

¹⁾ Retten berigtigede i medfør af RPL ovenstående således: "Tiltalte frifindes for den del af tiltalen, der omhandler, at han skulle have ført en finger op i hendes skede."

2 voterende stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 9 måneder.

1 voterende stemmer for at fastsætte straffen til fængsel i 1 år.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet."

T ankede til frifindelse, subsidiært formildelse. Under henvisning til anklageskriftets formulering gjorde han gældende, at han alene kunne dømmes for at have befølt og slikket sin steddatter på kønsdelen og at have formået hende til at onanere sit erigerede kønslem **en gang** (udhævet her).

Anklagemyndigheden påstod skærkelse.

T forklarede supplerende, at han ikke troede, at han havde optrådt på en måde, så K kunne have misforstået ham. Han havde kildet K - også om morgenen, men han havde ikke berørt hende i skridtet.

K forklarede bl.a. supplerende, at T om morgenen berørte og slikkede hende i skridtet. Hun så ikke, hvad der skete, men hun kunne mærke det. Det foregik flere gange om ugen. Hun havde ført dagbog, hun skrev i flere dagbøger samtidig, og hun rykkede sider ud, hvis hun var utilfreds med stavningen eller de tegninger, hun havde udført (forkortet referat, ER).

Et vidne havde først hørt om de seksuelle overgreb i 1998, først fra K's veninde, så K selv.

K's veninde havde også hørt om overgrebene. En anden veninde havde forstået på K, at overgrebene oftest fandt sted om aftenen, når T kom for at sige godnat.

T's nuværende ægtefælle og mor til K oplyste, at da hun flyttede sammen med T, blev K jaloux. Vidnet havde flere gange spurgt K, om T havde udsat hende for seksuelle overgreb. K havde hver gang benægtet. Vidnet havde selv som barn været udsat for seksuelle overgreb og fortalt K herom.

Landsretten bemærkede:

"3 voterende udtaler:

Efter bevisførelsen for landsretten finder vi det mod tiltaltes benægtelse ikke bevist, at tiltalte har begået det påsigtede forhold. Det er i vores vurdering tillagt vægt, at K's forklaring vedrører en hændelsesforløb i 1994-1996, hvor hun var 9-11 år gammel.

Forklaringen forekommer ikke tilstrækkelig præcis og detaljeret til nu at danne grundlag for en domfældelse af tiltalte, og vi stemmer derfor for at frifinde tiltalte.

3 voterende udtaler:

Det fremgår ikke af anklageskriftet, om tiltalen vedrører en flerhed af overtrædelser i den periode, tiltalen vedrører, og det er i byrettens præmisser alene anført, at tiltalte er fundet skyldig efter anklageskriftet, uden at det udtrykkeligt er angivet, om domfældelsen vedrører en flerhed af overtrædelser. I al fald under disse omstændigheder findes der ikke under anken, der fra statsadvokatens side alene er sket til skærpelse, at kunne ske domfældelse for mere end en enkelt af hver af de krænkelser, der er anført i anklageskriftet, og som der er domfældt for i byretten.

Med denne bemærkning stemmer vi af de grunde, som byretten i øvrigt har anført, for at anse tiltalte skyldig i tiltalen.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen frifindes tiltalte."

Asylsøgere og øde øer - Sagsbehandlingstid

Debat i medierne er ofte så abstrakt og kommer - hvis de drejer sig om mennesker - til fortrinsvis at dreje sig om de personer, der fremsætter synspunkterne, og hvad andre mener herom, frem for det reelle belæg for at fremføre synspunkterne.

Redaktøren har hverken nogen mening om Østrig eller den danske indenrigsminister, men vil godt belyse, hvorfor det kan tage så lang tid at behandle asylsager fra de tidligere østlande. Problemet ligger ofte i ministeriets egen ressort.

Som et eksempel (ud af flere) tager vi en sag vedr. den russiske statsborger A. Journalnummeret på sagen kan desværre ikke oplyses, da det er identisk med ansøgerens udlændingenummer.

20.10.1999	Indrejst, sat af i Fredericia.
22.10.1999	Melder sig selv i Sandholmlejren. Har angiveligt mistet pas og togbilletter i toget fra Fredericia til København.
12.11.1999	Registreringsrapport, her bliver A afhørt om identitet og rejserute.
18.11.1999	Ansøger udfylder skema, hvor han oplyser nærmere om sit asylmotiv.
07.12.1999	Bødeforlæg for butikstyveri.
18.12.1999	Stjæler pung i stormagasin.
21.12.1999	Varetægtsfængsling efter butikstyveri i stormagasin samme dag.

- 17.01.2000 Dom, tilståelsessag, fængsel i 30 dage, udvist med indrejseforbud i 3 år, men udvisningen afventer behandlingen af asylsagen.
- 17.03.2000 Udlændingestyrelsen tillader, at A's sag behandles efter normalprocedure.
- 30.03.2000 A tilsiges til samtale i Sandholm den 26.06.2000.
- 18.05.2000 Asylskemaet oversættes. Det har ikke været nogen større opgave, skemaet er sparsomt udfyldt.
- 26.06.2000 Samtale med Udlændingestyrelsen i Sandholm. Sagen er **meget** tynd. Desuagtet vælger man, at den ikke skal forsøges behandlet i åbenlys grundløs-proceduren. A er ikke jøde eller lignende.
- 27.07.2000 Afslag på asyl. Sagen fremsendes til Flygtningenævnet automatisk. Det fremgår af fremsendelsesskrivelsen, at sagen bedes fremskyndet, da ansøger har begået kriminalitet i Danmark.²⁾
- 19.09.2000 Sagen behandles i Flygtningenævnet på 30 minutter. Afslag på asyl.

- 00000 -

Føj hertil, at der ikke er flaskehals i Flygtningenævnet, tværtimod må man aflyse berammede dage, fordi der ikke kommer tilstrækkeligt med sager fra Udlændingestyrelsen.

Så synes indenrigsministeren, at der er et problem, så skulle hun måske tage en lille intern snak med Udlændingestyrelsen.

Man kunne naturligvis godt prøve at stramme berammelsestiden på ca. 7 uger i Flygtningenævnet, men egentlig hasteprocedure bør nok alene reserveres de sager, hvor ansøgeren er frihedsberøvet, hvilket ikke var tilfældet her. For at få en rimelig rytme med advokatbeskikkelse, berammelse af møder og tolkeaftaler er det erfaringen, at Flygtningenævnet for at få en effektiv udnyttelse af de berammede møder skal have en vis omløbstid - og hvorfor fremskynde sagen yderligere, når den har været syltet i Styrelsen så længe?

Ja, jeg spørger bare....

²⁾ Men her har Udlændingestyrelsen altså i over 7 måneder vidst, at ansøgeren havde begået tyverier under opholdet.

Politirapporter - Politiet hjælper også dig

I mange år havde politiet en såkaldt pay-off, et slogan i forbindelse med deres frankostempling på kuverter: "Politiet hjælper også dig."

Det illustreres udmærket af nedenstående rapport 3600-70312-00002-99, optaget i anledning af trusler mod en kommunalt ansat dame, K.

Sigtede T ringer stærkt forkølet og anmoder om at blive afhørt telefonisk. Han gøres bekendt med sigtelsen og erkender denne. Resten er citat af rapporten:

"Han mente sig i sin gode ret til at slå folk ihjel, hvis de indfandt sig i hans hjem.

Han blev gjort bekendt med, at det måske i USA er straffrit at slå en indbrudstyv ihjel i sit hjem, men ikke i Danmark.

Han blev gjort bekendt med, at det også er strafbart at true med en sådan handling.

Han erkender, at han har truet med at slå K ihjel, hvis hun kommer i hans hjem, men han mener, at det er en ret teoretisk trussel, da hun næppe vil komme dér, men han mener, at han må have ret til at true folk med at slå dem ihjel, hvis de kommer i hans hjem, hvis det er folk, som han ikke ønsker at se der.

Han undskylder sig desuden med, at hun havde sendt ham et giro-kort med besked om at indbetale et beløb, som han i virkeligheden ikke skulle betale."

Politiassistenten tilføjer:

"Selvom undertegnedes samtale med sigtede foregik på en pæn og sober måde, blev han ved med at hævde at måtte have ret til at true folk med at slå dem ihjel, hvis de viste sig i hans hjem. Han udtalte også, at han næppe ville gøre alvor af sin trussel, men han var uforstående over for, at truslen kunne være strafbar."

Flygtningenævnet - Formandskabets Årsberetning 1999

Flygtningenævnet er kommet ind i en rolig fast gænge, hvor der som nævnt i en anden artikel i dette hæfte er et rimeligt forhold mellem tilgangen af sager, disses ekspeditionstid og de endelige afgørelser. Årsberetningerne afgives også uden større fødselskvaler, bl.a. fordi man er i fuld gang med at opbygge en intern Afgørelsesdatabase, ligesom der løbende bliver udfærdiget resuméer af principielle afgørelser. Sidstnævnte offentliggøres dels i løbende informationsblade, dels i årsberetningerne.

Blandt læseværdigt stof i årsberetningen på 268 sider, der kan købes for 125 kr. hos Statens Information, tlf. 33 37 92 28, er f.eks. kapitel 5 om Generelle asylretlige problemstillinger, herunder en redegørelse for praksis i forbindelse med sager, hvor ansøgeren påberåber sig at være blevet udsat for tortur i hjemlandet. I samme kapitel finder man et punkt 5.2 om Kønsrelateret forfølgelse.

Årsberetningen indeholder som tidligere år en gennemgang af relevante sager opdelt efter asylsøgenes hjemland. Der er et særligt kapitel 6 om ansøgere fra Det tidligere Jugoslavien, som fortsat i 2000 vil udgøre en stor del af nævnets sager.

Som led i nævnets ønske om øget information har nævnet etableret en hjemmeside www.fln.dk, der ud over de to seneste beretninger også indeholder en oversigt over det baggrundsmateriale, nævnet har udsendt som generelt baggrundsmateriale siden 1. januar 1998.